

تحلیل جامعه‌شناختی عوامل مؤثر بر شادمانی جوانان شهر تهران

حسین دهقان^۱

ناصر پور رضا کریم سرا^۲

برزو مروت^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۶/۵/۹

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۶/۵

شادمانی یا نشاط از جمله مفاهیمی است که در چند سال اخیر در حیطه روانشناسی رشد گسترش زیادی داشته و مدتی است که در جامعه‌شناسی به عنوان یکی از شاخص‌های توسعه مد نظر قرار گرفته است. شادمانی اجتماعی را می‌توان موتور محرکه توسعه دانست که در افزایش بهره‌وری نیروی انسانی نقش آفرینی می‌کند. پژوهش حاضر با هدف بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر شادمانی جوانان شهر تهران صورت گرفته است. نمونه آماری شامل ۳۸۰ نفر از جوانان شهر تهران می‌باشد که از طریق نمونه‌گیری خوشه‌ای چند مرحله‌ای و با استفاده از فرمول کوکران انتخاب شده‌اند. فرضیات پژوهش از طریق ضریب همبستگی پیرسون مورد بررسی قرار گرفته‌اند. نتایج پژوهش نشان می‌دهد که بین امید به آینده، احساس امنیت اجتماعی، احساس مقبولیت اجتماعی، احساس اعتماد اجتماعی، عدالت توزیعی، فعالیت‌های گروهی، رضایت از زندگی، هدفمندی و شادمانی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. این متغیرها ۶۹ درصد تغییرات واریانس شادمانی را تبیین می‌کنند و همچنین متغیر احساس مقبولیت اجتماعی با ضریب تاثیر ۰/۸۴ بیشترین تاثیر را بر متغیر وابسته شادمانی دارد.

واژگان کلیدی: شادمانی اجتماعی، امید به آینده، امنیت اجتماعی، مقبولیت اجتماعی، اعتماد اجتماعی و رضایت از زندگی

^۱ - دکترای جامعه‌شناسی و عضو هیات مدیره انجمن جامعه‌شناسی آموزش و پرورش ایران، تهران، ایران (نویسنده مسئول)

E-mail: Hosseindehghan42@gmail.com

^۲ - دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی اقتصادی و توسعه، تهران، ایران

^۳ - دکترای جامعه‌شناسی فرهنگی، استادیار، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

مقدمه

شادمانی یا نشاط لازمه زندگی متعادل و سالم است. انسان ها دوست دارند شاد باشند و شادی را در داشتن هیجانات مثبت و رضایت از زندگی می دانند. به تعبیر دیگر، همان طور که در روانشناسی اعتقاد بر این است که گریه به تخلیه انواع استرس ها، ناراحتی ها و بغض ها منجر می شود، شادمانی هم به انبساط خاطر افراد منتهی می گردد و تعادل و سلامت روانی افراد و جامعه را تضمین می کند. دنیای مدرن امروز با وجود دستاوردهای سودمند خود از جمله: افزایش طول عمر، کاهش اثرات مخرب آب و هوایی، غلبه بر کمبود مواد غذایی، توسعه حمل و نقل و وسایل ارتباطی و...، اثرات مخربی نیز به دنبال داشته است. با گسترش شهرها، مشکلاتی چون: آلودگی هوا، تخریب محیط زیست، ناپایداری روابط انسانی، دور شدن انسان ها از طبیعت، کاهش ارتباطات عاطفی میان مردم، استرس و فشار روانی بر مردم تحمیل شده است.

همان طور که گیدنز اشاره می کند، مدرنیته احتمال خطر را در بعضی حوزه ها کاهش داده و خطرات و ناامنی های دیگر را ایجاد کرده است. از جمله عوامل تهدید کننده شادمانی از نظر وی، تهدیدهای خشونت آمیز ناشی از صنعتی شدن جنگ، متزلزل شدن ریشه های اعتماد به نظام های انتزاعی و احساس ناامنی واضطراب است (چلبی، ۱۳۷۸: ۳۴). سازمان ملل از سال ۲۰۰۰ برای تعیین سطح توسعه یافتگی کشورها، متغیرهای شادکامی (شادمانی) اجتماعی، امید به آینده، خشنودی و رضایت مندی اجتماعی را به عنوان یک شاخص کلیدی وارد محاسبات کرده است؛ بدین معنی که اگر مردم یک جامعه احساس شادمانی، خشنودی و رضایت مندی نکنند، نمی توان آن جامعه را توسعه یافته به خصوص در بعد اجتماعی در نظر گرفت (Diener, 2002: 41-50)، زیرا در صورت وجود شادمانی اجتماعی، شادکامی به سلامت روانی و فیزیکی شهروندان کمک می کند و لازمه انسانی مبتکر، کارا، مولد و سازنده است.

از سوی دیگر، به دلیل اینکه فرد در کنش دائمی با خانواده و جامعه قرار دارد، جامعه و خانواده دو اصل تأثیرگذار در شکل گیری کنش های فرد محسوب می شوند. جامعه باید راه های شاد زیستن را در جامعه حکم فرما کند، اما هنگامی که با بروز مشکلاتی چون مشکلات اقتصادی، بی عدالتی، فساد، از بین رفتن سرمایه اجتماعی نظیر اعتماد، معیارهای شادی در جامعه کاهش و زمینه ایجاد یأس و ناامیدی افزایش می یابد، نقش خانواده در جهت دهی به مسیر زندگی فرد دوچندان می شود. خانواده موظف است تأثیرات منفی جامعه را به حداقل خود برساند و از بروز آسیب های اجتماعی در افراد به ویژه نوجوانان جلوگیری کند. شادمانی همواره با خرسندی، خوش بینی و امید و اعتماد همراه است و از این رو می تواند به عنوان

یک کاتالیزور، نقش تسریع کننده ای در فرایند توسعه جامعه داشته باشد. اینگلهارت در این زمینه اظهار می دارد که سطح پایین رضایت از زندگی و احساس خوشبختی، به گرایش های منفی نسبت به کل جامعه منجر و دوره های طولانی برآورده نشدن آرزوها و انتظارات، موجب ظهور نگرش های بدبینانه ای می شود که این بدبینی از نسلی به نسل دیگر منتقل می شود (چلبی، ۱۳۸۷: ۳۴). بر این اساس، کاهش شادمانی در جوانان می تواند از یک سو، فرسایش استعداد های انسانی و از سوی دیگر، اضمحلاح سرمایه اجتماعی را به دنبال داشته باشد. این مهم در سطح فردی به کاهش اعتماد به نفس و افزایش افسردگی فردی منجر و فرد را به قبول ضعف ها و ناتوانی ها سوق می دهد که می تواند آسیب های جبران ناپذیری به فرآیند توسعه و تعالی جامعه وارد کند.

بر اساس تحقیقات بانک جهانی که در فاصله زمانی سال های ۲۰۱۴ تا ۲۰۱۶ در ۱۵۵ کشور جهان انجام شد، از پاسخگویان درباره کیفیت زندگی شان پرسیده و از آنان خواسته شد بین ۰ تا ۱۰ نمره بدهند. بر اساس این یافته ها، بالاترین میانگین شادمانی مربوط کشور نروژ با ۷/۵۳۷ و دانمارک با ۷/۵۲۲ و ایسلند با ۷/۵۰۴ بود و سوئیس و فرانسه به ترتیب در جایگاه های بعدی جای داشتند. بنا بر این گزارش، ایران با نمره ۴/۶۹۲ در رتبه ۱۰۸ جدول جای گرفته است. بر اساس این یافته ها، کسانی که زندگی شادتری دارند، احتمالاً زندگی طولانی تر خواهند داشت. همچنین، قابل اطمینان تر بوده و بیشتر اهل همکاری اند و با نیازهای زندگی بهتر رو به رو می شوند که این باعث بهبود سلامتی، سطح تولید ناخالص داخلی (GDP)، سخاوت و احساس آزادی می شود. (countryeconomy.com)

جدول ۱: نمره شاخص شادی به تفکیک سال

سال	رتبه	نمره شادی از ۱۰
۲۰۱۷	۱۰۸	۴/۶۹۲
۲۰۱۶	۱۰۵	۴/۸۱۳
۲۰۱۵	۱۱۰	۴/۶۸۶
۲۰۱۳	۱۱۵	۴/۶۴۳

از سوی دیگر، گزارش احساسات جهانی ۲۰۱۷ که توسط موسسه گالوپ انجام شده است نشان می دهد، ایرانی ها با ۵۰ درصد و اتباع جنوب سودان با ۴۷ درصد در کنار عراقی ها با ۴۹ درصد، عصبانی ترین مردم جهان را تشکیل داده اند. آنها با بیان آن که "روز قبل احساس خشم و عصبانیت داشتند" از بالاترین میزان در میان ۱۴۲ کشور مورد بررسی برخوردار بوده است. بر اساس این گزارش، بیشترین احساسات منفی را

در جهان کشورهای به ترتیب عراق، سودان جنوبی، ایران، لیبیا، جمهوری آفریقای مرکزی، توگو، چاد، سیرا، لئون، اوگاندا و گابن تجربه کرده اند. این یافته ها نشان می دهد جامعه از منظر شادی و شادمانی اجتماعی در شرایط مناسبی قرار ندارد.

در این بین، جوانان به عنوان آینده سازانی که موتور محرکه توسعه محسوب می شوند باید مورد توجه قرار گیرند. جوانان به عنوان نیروهای بالقوه جامعه دارای انرژی و استعداد فراوانی هستند که یک جامعه وظیفه دارد با برنامه ریزی، شرایط لازم را برای به جریان انداختن این انرژی و استعداد در راستای هنجارهای خود فراهم کند- در غیر این صورت، زمینه برای شکل گیری انواع انحرافات مهیا می شود. آمار مربوط به مرگ و میر جوانانی که به دنبال ایجاد نشاط و شادی کاذب با استفاده از داروهای روان گردان و مواد مخدر هستند، به صورت جسته و گریخته و البته نادقیق در جراید عمومی اعلام می شود، گواه دیگری بر این مدعاست. بر این اساس می توان گفت، جوانان قشر آسیب پذیر جامعه هستند، زیرا آسیب های اجتماعی بیش از هر گروه سنی جوانان را تهدید می کند. آنان در مرحله شناخت هویت خویش و همچنین دارای انرژی بالقوه هستند. به همین دلیل بیشتر از سایرین امکان خشونت، اضطراب، سرخوردگی و افسردگی و ... در آنان وجود دارد که می تواند زمینه ساز برخی انحرافات اجتماعی از جمله اعتیاد، خودکشی، آسیب رساندن به جان و مال دیگران و... شود. از این رو، بررسی، شناخت و تقویت عوامل اجتماعی شکل گیری شادمانی اجتماعی در بین جوانان شهر تهران از لحاظ روانی و اجتماعی دارای اهمیت است. این تحقیق به دنبال آن است که وضعیت شادمانی اجتماعی در بین جوانان شهر تهران چگونه است؟ و چه عوامل در افزایش آن تاثیر دارد؟ و سهم هر یک از این عوامل به چه میزان است.

پیشینه پژوهش

هزارجریبی و آستین فشان (۱۳۸۸) در تحقیقی با عنوان "بررسی عوامل مؤثر بر شادمانی اجتماعی با تأکید بر استان تهران" با نمونه ای شامل ۲۰۰۰ نفر از افراد ۱۵ تا ۶۵ سال ساکن در استان تهران نشان دادند که احساس شادمانی در بین ۱۸ درصد از پاسخگویان در حد کم و بسیار کم می باشد و در مقابل ۲۸ درصد پاسخگویان از احساس نشاط بالایی برخوردار هستند. نتایج رگرسیون چند متغیره نشان می دهد سه متغیر امید به آینده، ارضای نیازهای عاطفی و مقبولیت اجتماعی توانسته اند ۵۳/۷ درصد تغییرات شادمانی اجتماعی را تبیین می کنند. همچنین، امید به آینده با بتای ۰/۳۰ بیشترین تاثیر را بر شادمانی اجتماعی داشته است.

حاجی زاده و ترکان (۱۳۹۴) در تحقیق "بررسی میزان و عوامل فرهنگی- اجتماعی مرتبط با شادمانی اجتماعی در بین دانشجویان دانشگاه یزد" با حجم نمونه ۲۷۷ نفر با روش نمونه گیری طبقه ای متناسب از ۷ دانشکده نشان دادند که بین شادمانی اجتماعی و متغیرهای دینداری، بهره مندی از وسایل ارتباط جمعی، امید به آینده و عزت نفس رابطه مستقیم و معنی داری وجود دارد. از سویی این متغیرها ۴۴/۸ درصد واریانس تغییرات شادمانی اجتماعی را تبیین می کند. در این بین، متغیر عزت نفس با بتای ۰/۴۶۹ بیشترین تاثیر را بر متغیر وابسته شادمانی اجتماعی داشته است.

روستین (۲۰۱۰) در پژوهش خود با عنوان "فساد، شادی، اعتماد اجتماعی و دولت رفاه" نشان داد که بین خوشبختی فردی و رفاه عمومی با دو متغیر میزان فساد و سطح اعتماد اجتماعی در جامعه رابطه وجود دارد. همچنین، بیان داشت که در کشورهای با برنامه رفاه عمومی و گسترده، میزان فساد پایین، سطح اعتماد اجتماعی زیاد و سطح شادی و خوشبختی اجتماعی بالاست- و برعکس، کشورهای با سیستم رفاه کوچکتر به فساد بیشتر و سطح پایینتر اعتماد اجتماعی و خوشبختی اجتماعی میل می کنند. برخی از محققان از جمله داینر، سو، لوکاس و اسمیت (۱۹۹۹) چنین گزارش کرده اند که مردم کشورهای ثروتمند از مردم کشورهای فقیر بسیار شادترند، اما مایرز (۲۰۰۰) چنین بیان می کند که بین سطح درآمد و شادی در میان مردم آمریکا، کانادا و اروپا همبستگی ضعیفی وجود دارد. در سطح ملی و بین المللی نیز درباره وضعیت اقتصادی کشورها و میزان شادمانی مردم آنها تحقیقاتی شده است.

چارچوب نظری

شادمانی و داشتن نشاط، از جمله اساسی ترین نیازها و خواسته های انسان هاست و می تواند تأثیرات انکارناپذیری بر جنبه های گوناگون زندگی افراد داشته باشد. نشاط، یکی از ابعاد اصلی تجربه است و در برقراری بهداشت روانی و خوشبختی، ایجاد فضای شناختی و رشد آن تأثیرگذار است (Seligman & Danner, 2002:8). از سویی، برخی شادمانی را کلی و مستمر می دانند و آن را به عنوان اینکه یک فرد "به چه میزان زندگی خود را دوست دارد یا به عبارت دیگر، به چه میزانی یک فرد زندگی خود را به عنوان یک کلیت مثبت ارزیابی می کند" قلمداد می نمایند (Veenhoven, 2006:1)- در این صورت، شادمانی به خوشبختی بسیار نزدیک می شود.

همان طور که پیش از این گفته شد وجود اعتماد بین افراد، پیچیدگی تعاملات اجتماعی را کاهش می دهد و یک زندگی امن تر و شادتر را ایجاد می کند. وینهون بیان می کند در جوامعی که اطمینان و اعتماد

بیشتری فراهم شده، شادی و نشاط نیز بیشتر خواهد بود. وی معتقد است رابطه محکمی بین ایمنی روانی و تأمین قانونی وجود دارد که به طور گسترده ای مستقل از رفاه اقتصادی است (Veenhoven, 2001: 17). نانسی استین و تام ترابو سو (۱۹۹۲) معتقدند که چهار هیجان اصلی شادی، غم، خشم و ترس وجود دارد که واکنش به فعالیت های اساسی را منعکس می کند؛ به عنوان مثال، موفقیت (شادی)، شکست (غم)، ممانعت (خشم) و بلا تکلیفی (ترس) را ایجاد می کند (ریبو، ۱۳۸۵: ۳۲۷). به اعتقاد وینهوون، شادکامی ارزیابی کلی و ذهنی فرد از زندگی خود است که نشان می دهد زندگی مطلوب را چه می بیند، این زندگی چگونه انتظاراتش را برطرف می کند، و غیره (Veenhoven, 2000: 267). در تعریف او چند بعد کلیدی وجود دارد:

- میزان: شادکامی مانند مفهوم طول و وزن، حد و اندازه دارد؛
 - زندگی خود: ملاک خود فرد است، نه زندگی یا حیات موجودات پیرامون؛
 - ارزیابی و قضاوت: یعنی شادکامی فعالیتی ذهنی در مورد کیفیت زندگی و تجارب گذشته و پیش بینی آینده است؛
 - کل زندگی: یعنی رضایت از کل و همه ابعاد زندگی است، نه از یک بعد یا جنبه؛
 - مطلوبیت: منظور خوش یا بد بودن ابعاد و مسیر زندگی است (همان: ۲۳۸-۲۳۵)
- زیمل از اولین جامعه شناسانی است که به مسئله شادی توجه داشته است. از نظر زیمل، شادی یک حالت کلی ذهن است که به توصیف شخصیت عاطفی انسان می پردازد. زیمل شادی را انعکاس حرکت مستمر زندگی توصیف می کند که در ورطه زندگی می افتد (Zingerle, 2000: 466).
- وینهوون، شادمانی را حالتی پایدار که حاصل قضاوت فرد از درجه یا میزان مطلوبیت کیفیت کل زندگی اش می داند و معتقد است که موقعیت اجتماعی بر آن تأثیرگذار است. وینهوون در صحبت از این مفهوم در سطح کلان، به کیفیت جامعه - یعنی عواملی چون سلامتی، آزادی و عدالت اجتماعی - اشاره می کند و از این رو معتقد است: "سیاست های اجتماعی می توانند ارتقا دهنده این شرایط باشند. در سطح میانی، شادمانی را وابسته به کیفیت های نهادی، مانند استقلال در کار یا مراقبت های نهادی می داند و می گوید که اصلاح سازمانی می تواند برخی نهادها را بهبود بخشد و در سطح خرد نیز شادمانی را وابسته به توانایی های شخصی مانند کارآمدی، استقلال و مهارت های اجتماعی، تحصیلات و درمان می داند (Veenhoven, 2005: 61).

بر اساس نظریه "محرومیت نسبی" عموماً انسان‌ها به مقایسه خود با دیگران می‌پردازند و وقتی در این رابطه، احساس فقر و بی‌عدالتی کنند، واکنش‌های شدید عاطفی مانند تعویض شغل، کارشکنی و خودکشی و غیره را انجام می‌دهند و وقتی این احساس به بالاترین درجه خود برسد، به احساس تضاد اجتماعی می‌انجامد و تعارض‌های شدیدی را در پی دارد (رفیع پور، ۱۳۷۸: ۴۵).

ازکمپ در تعریف رضایت از زندگی می‌گوید: "رضایت بر تجربه شناختی و داورانه‌ای دلالت دارد که به عنوان اختلاف ادراک شده بین آرزو و پیشرفت در زندگی (تحقق آرزو) تعریف می‌شود". (ازکمپ، ۱۹۹۵: ۶۹) این تعریف، طیفی را تشکیل می‌دهد که از ادراک کامروایی تا حس ناکامی را در بر می‌گیرد. این مفهوم با مفهوم خوشحالی که ناظر بر تجربه عاطفی (هیجان‌ها و احساسات) می‌شود، تفاوت دارد. بنابراین، رضایت از زندگی اگرچه تا حد زیادی بستگی به شرایط فردی دارد، اما تأثیر عوامل اجتماعی در افزایش یا کاهش آن بسیار مؤثر است. جامعه از سویی به وجود آورنده شرایطی است که می‌تواند فرد را به سوی تحقق اهداف و آرزوهای فردی سوق می‌دهد و از سوی دیگر، زمینه‌ساز فضایی است که فرد می‌تواند به کنش متقابل و ارتباط با هم‌نوعانی که باعث ایجاد آرامش، امنیت و اطمینان خاطر وی برای یک زندگی مناسب باشند، مبادرت ورزد. رضایت کلی از زندگی ترکیبی از شرایط فردی و اجتماعی است و در واقع خود نشانه‌ای از نگرش‌های مثبت نسبت به جهان و محیطی که وی را فرا گرفته و در آن زندگی می‌کند، می‌باشد. رضایت ذهنی افراد از هر جنبه خاص زندگی بازتاب شکاف بین سطح آرزوی آنان و وضعیت عینی آنهاست. اما سطوح آرزوی افراد با وضعیت آنان تطابق می‌یابد. در صورتی که این فراگرد تطابق، بخشی از سرشت انسان باشد، پس معمولاً ما نباید اختلاف بزرگی در خصوص سعادت ذهنی در میان گروه‌های مختلف اجتماعی بیابیم، مشروط به اینکه آن گروه‌های با ثبات، وقت کافی برای سازش با اوضاع بیرونی مربوط به خود را خواهد داشت. سطوح تقریباً بالا یا پایین خوشبختی وقتی مشاهده می‌شود که دگرگونی‌های جدید موقعیت نسبی یک گروه معین را بالا یا پایین برده باشند (همان: ۲۲۴). او در نهایت معتقد است کسانی که از سطوح بالای امنیت اقتصادی و جانی در طول سال‌های شکل‌گیریشان برخوردار بوده‌اند، وجود امنیت مادی را امری مسلم می‌پندارند و به اهداف فرامادی بیشترین اولویت را می‌دهند. برای کسانی که دارای ارزش‌های فرامادی هستند، سطوح بالای درآمد موجب سطوح بالای احساس سعادت نمی‌شود (همان: ۲۴۶).

چلبی، شادی و نشاط‌کنشگران فردی را در شبکه مبادلات بین نظام جامعه‌ای و نظام شخصیت جستجو کرده است و با بهره‌گیری از چارچوب مفهومی چند بعدی که از انسان، شخصیت و جامعه در اختیار

می گذارد، کم و کیف شادمانی افراد را مرتبط با رضایت و خوشنودی آنها از احساس چهارگانه در سطح فردی و جامعه می داند. چهار بعد مد نظر وی عبارت اند از: برون گرایی، نژادگرایی، بعد انسجامی و شناختی (Chalabi, 2009:6). از سوی دیگر، امید نسبت به خود، زندگی و آینده یکی از زمینه های اصلی و مهم در به وجود آمدن احساس نشاط و شادی است. احساس اضطراب و یا نگرانی با عدم امید به آینده رابطه مستقیم دارد. امید به آینده، دست یافتن به هدف یا انتظار دستیابی به هدف است. به بیانی می توان تئوری امید را می توان تئوری انگیزش نامید. (Campbell, 1981:1)

بیرد و همکاران (۲۰۰۰) درباره چهار عامل شادمانی و رابطه آن با تعهد دینی بررسی هایی کردند و دریافتند که تعهد دینی، پیش بینی کننده شادمانی است. از سوی دیگر، رابطه مثبت و معنادار بین نگرش مذهبی و شادکامی مثبت و همچنین یک رابطه مثبت و معنادار بین شادی مذهبی و شادکامی روانی وجود دارد (Djankov et al, 2015). دورکیم نیز دین را عامل همبستگی، ثبات اجتماعی و پایداری جامعه دانسته است و به نقش مثبت دین در حل و فصل مشکلات جامعه، در ایجاد وحدت و یگانگی و در معنویتی باور دارد (Ritzer, 2011: 96).

در تبیین مسئله شادمانی نظریات متفاوتی وجود دارد. از جمله نظریاتی که از جنبه زیست شناختی به تبیین های زیستی و فیزیولوژیکی پرداخته اند و یا نظریات روانشناختی که به تبیین روانی علل بروز شادمانی پرداخته اند. برای مثال، دانشمندان معتقدند به واسطه انتقال دهنده های عصبی نظیر سروتونین و دوپامین، خلق مثبت در فرد ایجاد می شود و یا تأثیرات اضطراب و هیجان را در شکل گیری شادمانی می سنجند و یا ویژگی های شخصیتی مؤثر بر شادمانی نظیر برون گرا یا درون گرا بودن، عزت نفس، خوش بینی و... را تبیین می کنند. ما به دلیل دور بودن این نظریات از فضای اجتماعی و تحلیل جامعه شناختی از پرداختن به آن ها خودداری و سعی کرده ایم با ارائه تبیین های جامعه شناختی در زمینه شادمانی، چهارچوب نظری لازم را گردآوری و بر اساس آن مدل تحلیلی و فرضیات پژوهش را تدوین نماییم.

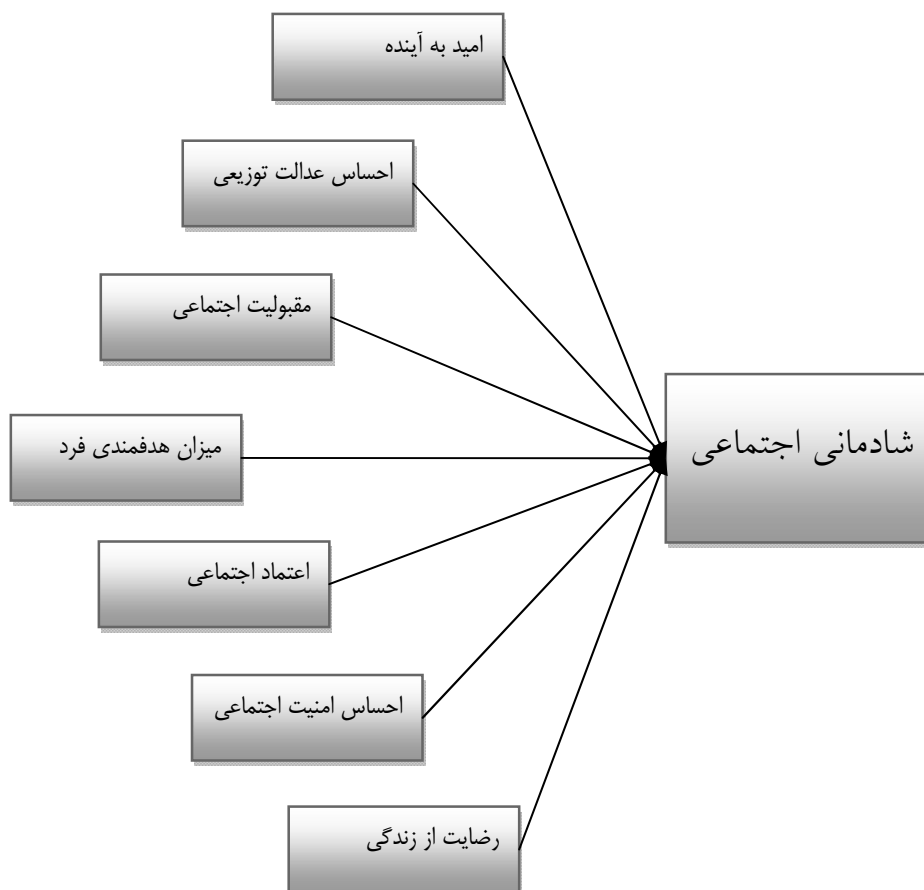
انگلهارت معتقد است رضایت از زندگی بازتاب مجموعه رضایت وی در زمینه های گوناگون همچون درآمد، مسکن، شغل، فعالیت های فراغت، زندگی خانوادگی و مانند آنهاست (انگلهارت، ۱۳۷۳: ۲۴۷). در این تحقیق رضایت از زندگی در قالب رضایت از وضعیت ظاهری جوانان و درآمد، مسکن، خانواده و... سنجیده می شود. فرضیه " اگر میزان رضایت از زندگی افزایش یابد، میزان شادمانی نیز افزایش می یابد " برگرفته از این تئوری است.

همانند یافته‌ها و نظریات وینهون و روستین، متغیر اصلی دیدگاه چلبی نیز اعتماد اجتماعی است که وی معتقد است اعتماد متقابل اجازه می‌دهد که تعاملات اجتماعی در جامعه به صورت گسترده و روان جاری شود. اعتماد متقابل ریشه در وابستگی عاطفی دارد که خود از طریق رابطه اجتماعی با دیگران و عضویت اجتماعی در اجتماعات حاصل می‌شود. رابطه اجتماعی از یک طرف وابستگی عاطفی تولید می‌کند و از طرف دیگر وابستگی ایجاد شده، حافظ این رابطه می‌شود. در مورد مفهوم اعتماد اجتماعی فرضیه "اگر میزان اعتماد اجتماعی بیشتر باشد، میزان نشاط نیز بیشتر می‌شود" تدوین شده است.

در مورد عدالت توزیعی، جان راولز به وجود عدالت و آزادی‌های برابر در نهاد های اجتماعی اشاره می‌کند. در این تحقیق نیز احساس عدالت فرد در مورد جامعه مورد سنجش قرار گرفته است. فرضیه "هرچقدر احساس عدالت بیشتر باشد، میزان نشاط نیز بیشتر است" نیز در این رابطه شکل گرفته است. برخی از متغیرها نظیر هدفمندی و احساس امنیت اجتماعی و احساس مقبولیت اجتماعی از پژوهش‌های مشابه که در قسمت پیشینه تحقیق آورده شده، الگوبرداری شده است. احساس مقبولیت اجتماعی از پژوهش جعفر هزار جریبی و پروانه آستین فشان با عنوان "بررسی عوامل مؤثر بر نشاط در استان تهران"، احساس امنیت اجتماعی از پژوهش علی اصغر کیا و رقیه امیری با عنوان "میزان نشاط اجتماعی و عوامل مرتبط با آن" و هدفمندی از پژوهش مسعود الماسی با موضوع "بررسی احساس شادکامی دختران شهر ایلام و عوامل مرتبط با آن" اخذ گردیده و در این تحقیق مورد بررسی قرار گرفته است.

در نتیجه این پژوهش هفت متغیر امید به آینده، عدالت توزیعی، احساس مقبولیت اجتماعی، هدفمندی، احساس اعتماد اجتماعی، احساس امنیت اجتماعی و میزان رضایت از زندگی را در شکل گیری شادمانی میان جوانان تهران مورد بررسی قرار داده است.

مدل نظری پژوهش

فرضیه های پژوهش

- ۱- بین امید به آینده و شادمانی اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۲- بین احساس عدالت توزیعی و شادمانی اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۳- بین مقبولیت اجتماعی و شادمانی اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۴- بین میزان هدفمندی فرد و شادمانی اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۵- بین اعتماد اجتماعی و شادمانی اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۶- بین احساس امنیت اجتماعی و شادمانی اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد.
- ۷- بین رضایت از زندگی و شادمانی اجتماعی رابطه معنی داری وجود دارد.

تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها

شادمانی

در این پژوهش منظور از شادمانی، حالات روانی مثبت است که عبارت اند از: سطح بالای رضایت از زندگی، شادی ذهنی، سلامت ذهنی و سلامت روان شناختی (راسموس، ۱۹۹۷؛ به نقل از فرجی، ۱۳۹۰)

شادمانی اجتماعی به سه بعد احساسی، شناختی و اجتماعی تقسیم شده و برای هر کدام از آنها گویه های مشخصی طراحی شده است.

احساس عدالت توزیعی

عدالت توزیعی در روابط اجتماعی به معنای آن است که یک فرد در روابط متقابل با دیگران انتظار دارد پاداش های وی در جهت هزینه های او باشد. در واقع اگر هرچه سرمایه گزاری بیشتر، سود یا منفعت حاصل از آن نیز بیشتر باشد، احساس عدالت ایجاد می شود. (صفری شالی، ۱۳۸۰: ۴۳).

عدالت توزیعی با انصاف ادراک شده از پیامدها سرو کار دارد و به منزله یک عامل بالقوه با کاربردهای مهم در زمینه سازمانی و حکومتی در نظر گرفته شده است. (Cohen-Charash & Spector, 2001: 280)

احساس اعتماد اجتماعی

جانسون اعتماد اجتماعی را "ایجاد ارتباط با دیگری و درخواست پذیرش و حمایت آشکار از دیگران، خود تکمیلی در روابط و انطباق با انتظارات دیگران" می داند. جانسون عناصر تشکیل دهنده اعتماد را صراحت و باز بودن، سهیم کردن، پذیرش، حمایت، تمایلات همکاری جویانه و رفتار مبتنی بر اعتماد می داند. اعتماد اجتماعی را می توان حسن ظن فرد نسبت به سایر اعضای جامعه تعریف کرد که این امر موجب گسترش و تسهیل روابط اجتماعی فرد با آنها می شود (امیر کافی، ۱۳۸۰: ۱۸).

احساس رضایت از زندگی

رضایت از زندگی بازتاب مجموعه رضایت وی در زمینه های گوناگون همچون: درآمد، مسکن، شغل، فعالیت های فراغت، زندگی خانوادگی و مانند آنهاست. (انگلهارت، ۱۳۷۳: ۲۴۷) در این تحقیق رضایت از زندگی در قالب رضایت از وضعیت ظاهری جوانان و درآمد، مسکن، خانواده و... سنجیده می شود.

هدفمندی

شیوه ای در اندیشه و عمل که بر اساس آن ارزش هایی چند به عنوان غایت تعیین می شوند و سعی در دست یابی به آنها از طریق برنامه ریزی های منطقی و آگاهانه به عمل می آید. (ساروخانی، ۱۳۸۰: ۸۷۷) در این جا هدفمندی در زمینه تحصیل و شغل سنجیده می شود.

احساس امنیت اجتماعی

امنیت به معنای ایمن شدن، در امان بودن و بی بیمی، آرامش و آسودگی است. احساس امنیت نیز عبارت است از نوعی ذهنیت و جهت گیری روانی مثبت (رضایت بخش، قانع کننده و آرام

بخش) شهروندان نسبت به عدم تأثیرگذاری حضور و بروز رویدادها و وقایع ضد امنیتی (تهدیدات) در شرایط فعلی و آتی، در حوزه های امنیت اجتماعی، ثبات سیاسی، انسجام هویتی، یکپارچگی و امنیت سرزمین (حاجیانی، ۱۳۸۴، ۲۸). در این تحقیق بیشتر بر احساس امنیت اجتماعی تأکید شده است.

احساس مقبولیت اجتماعی

مقبولیت اجتماعی بیانگر ارزش، احترام و منزلتی است که خانواده و جامعه برای یک فرد در نظر می گیرند. (خورشیدی، ۱۳۹۳: ۶). برای سنجش میزان مقبولیت اجتماعی از معرف های موقعیت فرد در گروه (گویه های ۱ و ۲ و ۳)، مقبولیت در شبکه دوستان (گویه های ۴ و ۵) و میزان تأیید اجتماعی (گویه های ۶ و ۷) کمک گرفته شده است.

امید به آینده

عبارت است از تمایلی که با انتظار وقوع مثبت همراه است. به عبارت دیگر، ارزیابی مثبتی است از آنچه فرد تمایل دارد و می خواهد به وقوع بپیوندد. (خورشیدی، ۱۳۹۳: ۶). امید به آینده در قالب معرف های اشتغال، تحصیل و ازدواج مورد سنجش قرار گرفته است.

روش شناسی پژوهش

تحقیق حاضر از نوع کمی و مبتنی بر تحقیقات پیمایشی است و جامعه آماری پژوهش شامل جوانان شهر تهران می باشد که با ۳۸۰ نفر مصاحبه حضوری مبتنی بر پرسشنامه صورت گرفته است. در این پژوهش از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای استفاده شده است؛ بدین صورت که ابتدا مناطق ۲۲ گانه شهر تهران بر اساس شاخص توسعه یافتگی به سه خوشه شمال، مرکز و جنوب - مناطق شمال (۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷)، مناطق مرکز (۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵)، مناطق جنوب (۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲) تقسیم گردید (رفیعی، ۱۳۸۲، به نقل از فیروزآبادی، ۱۳۸۴: ۱۳۹). سپس با روش نمونه گیری احتمال ساده یک منطقه از شمال شهر تهران (منطقه یک)، یک منطقه از مرکز شهر تهران (منطقه هشت) و یک منطقه از جنوب شهر تهران (منطقه دوازده) انتخاب شدند. بعد با استفاده از روش نمونه گیری طبقه ای و نامناسب با حجم هر طبقه تعداد نمونه هر منطقه مشخص گردیده است. در مرحله بعد به تصادف سه محله از محلات منطقه انتخاب و در داخل محله به تصادف بلوکی برای مصاحبه انتخاب گردید و سپس در داخل بلوک ها، پاسخگویان به روش نمونه گیری سیستماتیک مورد مصاحبه قرار گرفتند.

برای سنجش اعتبار و روایی سؤالات مربوط به متغیرهای مستقل و وابسته (محقق ساخته) از اعتبار صوری استفاده شده است؛ بدین ترتیب که پرسشنامه در اختیار استاد صاحب نظر در این زمینه قرار گرفته و نقطه نظر ایشان در پرسشنامه نهایی لحاظ گردیده است. همچنین در ابتدا ۳۰ عدد از پرسشنامه ها در اختیار جوانان قرار گرفت تا میزان اعتبار سؤالات سنجیده شود و اصلاحات لازم صورت گیرد. علاوه بر این، برای سنجش پایایی پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ استفاده شده است. مقدار آلفای کرونباخ به تفکیک متغیرها در جدول زیر نشان داده شده است. در اینجا مقادیر به دست آمده برای تمام متغیرها بالای ۰/۰۷ را نشان می دهد که بر اساس آن می توان گفت سؤالات پرسشنامه از پایایی لازم برخوردار است.

جدول ۲: مقادیر آلفای کرونباخ

ردیف	متغیر	مقدار آلفا
۱	شادمانی اجتماعی	۰/۸۴
۲	امید به آینده	۰/۷۷
۳	احساس عدالت	۰/۷۵
۴	احساس اعتماد اجتماعی	۰/۷۲
۵	احساس مقبولیت اجتماعی	۰/۷۵
۶	احساس رضایت از زندگی	۰/۷۸
۷	احساس امنیت اجتماعی	۰/۷۴
۸	هدفمندی	۰/۷۹

یافته های پژوهش

یافته های توصیفی

برای ارزیابی مولفه های مربوط به سنجش میزان شادمانی در جوانان و عوامل موثر بر آن از پرسشنامه محقق ساخته استفاده شده است. در ادامه به بررسی آماره های توصیفی مربوط به هر یک از این متغیرها می پردازیم. جدول زیر نتایج بدست آمده را نشان می دهد.

جدول ۳: توزیع فراوانی پاسخ های ارایه شده به سوالات توصیف کننده شادمانی و عوامل موثر بر آن

مولفه	تعداد	مینیمم	ماکزیمم	میانگین	انحراف معیار	واریانس
شادمانی اجتماعی	۳۸۰	۲/۴۰	۴/۷۰	۳/۹۶	۰/۶۸۹	۰/۴۷۵
احساس عدالت توزیعی	۳۸۰	۱/۶۰	۴	۲/۹۷	۰/۷۱۰	۰/۵۰۵
احساس اعتماد اجتماعی	۳۸۰	۲/۵۰	۴/۲۵	۳/۴۳	۰/۶۳۵	۰/۴۰۳
احساس رضایت از زندگی	۳۸۰	۳	۵	۴/۳۵	۰/۶۰۶	۰/۳۶۸
هدفمندی	۳۸۰	۳/۵۰	۵	۴/۱۶	۰/۴۶۱	۰/۲۳۱
احساس امنیت اجتماعی	۳۸۰	۲/۵۰	۵	۳/۹۱	۰/۸۸۰	۰/۷۷۵
احساس مقبولیت اجتماعی	۳۸۰	۲/۴۰	۴/۸۰	۳/۶۴	۰/۷۸۶	۰/۶۱۹
امید به آینده	۳۸۰	۳/۲۰	۵	۴/۳۸	۰/۵۳۶	۰/۲۸۸

با توجه به جدول فوق مشاهده می شود که میانگین امتیاز به دست آمده برای عامل احساس عدالت توزیعی ۲/۹۷، احساس عدالت اجتماعی ۳/۴۳، احساس رضایت از زندگی ۴/۳۵، هدفمندی ۴/۱۶، احساس امنیت اجتماعی ۳/۹۱، احساس مقبولیت اجتماعی ۳/۶۴ و امید به آینده ۴/۳۸ می باشد. همچنین، میانگین امتیاز برای مولفه شادمانی نیز ۳/۹۶ است.

آزمون فرضیات

با توجه به نتایج ضریب همبستگی پیرسون در فاصله اطمینان ۹۹ درصد، سطح معناداری ($\text{Sig}=0/000$) می باشد؛ یعنی با اطلاعات موجود H_0 رد و H_1 (فرض محقق) تأیید می گردد. به بیان دیگر، بین شادمانی اجتماعی با متغیرهای امید به آینده با ضریب همبستگی ۰/۸۳۰، احساس عدالت توزیعی با ضریب همبستگی ۰/۳۴۲، مقبولیت اجتماعی با ضریب همبستگی ۰/۷۰۶، میزان هدفمندی فرد با ضریب همبستگی ۰/۲۳۱، اعتماد اجتماعی با ضریب همبستگی ۰/۶۰۷، احساس امنیت اجتماعی با ضریب همبستگی ۰/۵۵۶ و رضایت از زندگی با ضریب همبستگی ۰/۷۸۴ رابطه معنی داری وجود دارد.

همانطور که نتایج جدول ۴ نشان می دهد، با افزایش هر یک از این متغیرها میزان شادمانی اجتماعی افزایش می یابد.

جدول ۴: میزان همبستگی پیرسون بین شادمانی و عوامل موثر بر آن

رضایت از زندگی	احساس امنیت اجتماعی	اعتماد اجتماعی	میزان هدفمندی فرد	مقبولیت اجتماعی	احساس عدالت توزیعی	امید به آینده	مولفه
۰/۷۸۴	۰/۵۵۶	۰/۶۰۷	۰/۲۳۱	۰/۷۰۶	۰/۳۴۲	۰/۸۳۰	R(همبستگی پیرسون)
۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	۰/۰۰۰	سطح معنی داری

تحلیل رگرسیون

در قسمت‌های قبل رابطه متغیرهای مستقل با متغیر وابسته به صورت دو به دو مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت و در این میان برخی از فرضیه‌های تحقیق تأیید و برخی دیگر رد شدند. در این قسمت به منظور مشخص شدن سهم تأثیر هر یک از متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته، به تحلیل رگرسیون داده‌ها پرداخته می‌شود.

در این بخش به منظور اولویت بندی عوامل موثر بر شادمانی جوانان از آزمون رگرسیون خطی^۱ و به دست آوردن ضریب مدل برای بررسی میزان تأثیر هر یک از عوامل موثر(متغیرهای پیش بین یا مستقل) بر شادمانی (متغیر ملاک یا وابسته) استفاده می‌شود. جداول زیر نتایج این آزمون را نشان می‌دهند.

جدول ۵: خلاصه مدل

ضریب همبستگی	ضریب تعیین	ضریب تعیین معتبر	استاندارد خطای پیش بینی ^۲
۰/۸۳۴	۰/۶۹۶	۰/۶۹۵	۰/۳۸۰

جدول ۶: ANOVAa

معناداری	F	میانگین مربعات	درجه آزادی	جمع مربعات	
۰/۰۰۰	۲۷۵۲۷/۳۷۱	۲۵/۶۵۶	۷	۱۷۹/۵۸۹	رگرسیون
		۰/۰۰۱	۳۷۲	۰/۳۴۷	باقیمانده
		-	۳۷۹	۱۷۹/۹۳۵	جمع

^۱- Enter

^۲- متوسط مجموع مجذورات انحراف نمرات پیش بینی شده از نمرات یا ارزش‌های اولیه است. این شاخص مقدار تغییرپذیری نقاط را در اطراف خط رگرسیون فراهم می‌سازد. هرچه مقدار این شاخص کوچکتر باشد، به همان اندازه قدرت پیش بینی متغیر وابسته از روی متغیرهای مستقل بیشتر است.

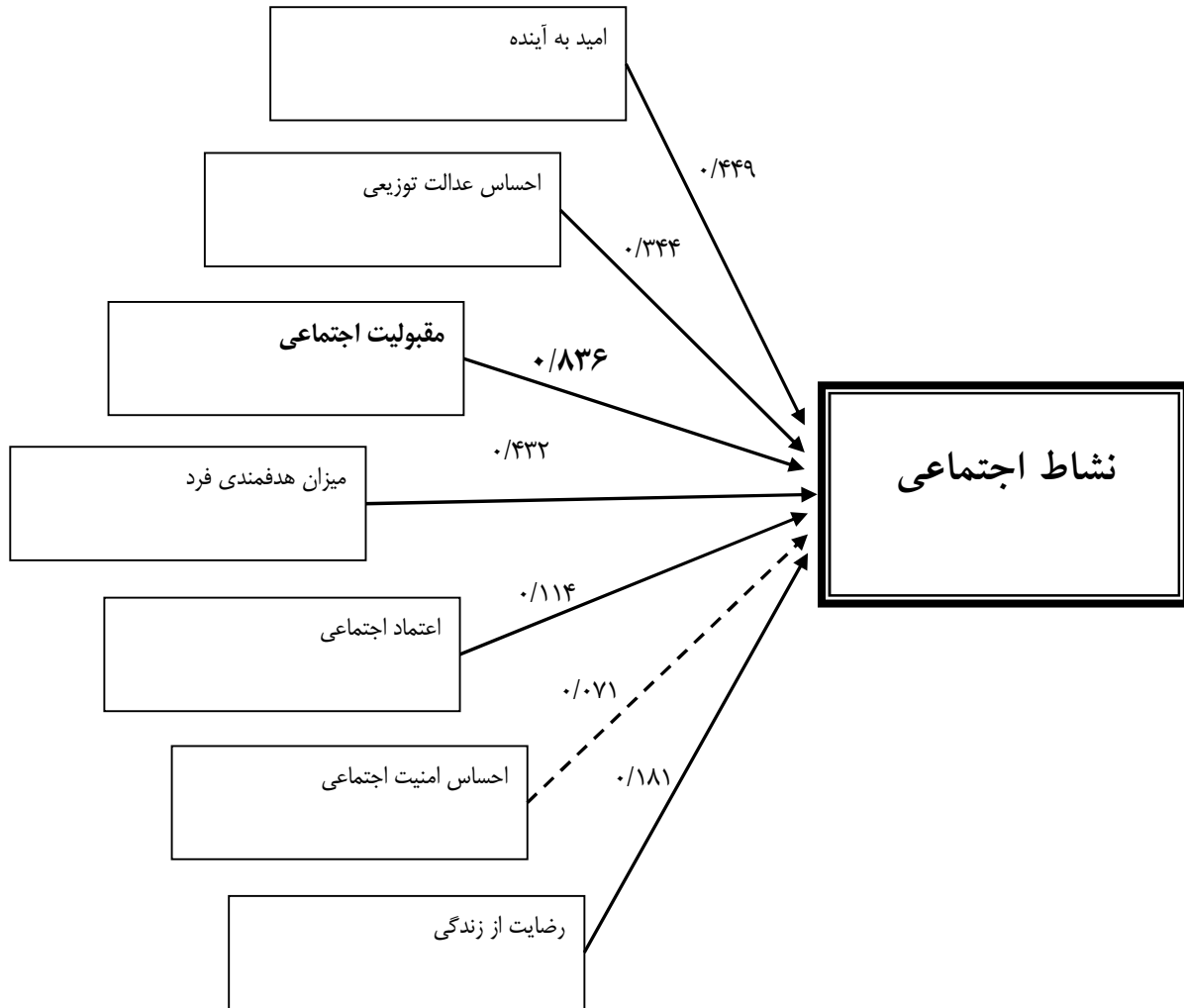
همان گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی چند گانه $M.R = 0/834$ و ضریب تعیین ۲، برابر با $R^2 = 0/695$ می‌باشد. مقدار ضریب تعیین نشان می‌دهد که متغیرهای پیش بین $69/5$ درصد واریانس متغیر شادمانی اجتماعی را تبیین می‌کند. با توجه به نتایج تحلیل واریانس مقدار $F = 27527/371$ در فاصله اطمینان ۹۹ درصد سطح معنا داری ($sig = 0/000$) نشان می‌دهد که مدل توانایی پیش بینی متغیر وابسته (شادمانی اجتماعی) را دارد.

جدول ۷: ضرایب رگرسیون چند گانه

معناداری	T	ضرایب استاندارد نشده		مدل
		β	انحراف استاندارد	
0/000	45/461	-	0/020	ثابت
0/000	58/379	0/449	0/010	امید به آینده
0/000	186/972	0/836	0/004	احساس مقبولیت اجتماعی
0/000	142/007	0/432	0/005	هدفمندی
0/000	50/194	0/344	0/007	احساس عدالت توزیعی
0/000	35/552	0/181	0/006	احساس رضایت از زندگی
0/000	14/633	0/071	0/004	احساس امنیت اجتماعی
0/000	15/588	0/114	0/008	احساس اعتماد اجتماعی

همان گونه که در جدول فوق مشاهده می‌شود، با توجه به ضرایب مدل به دست آمده موثرترین عوامل موثر بر شادمانی به ترتیب احساس مقبولیت اجتماعی با بتای $0/836$ بوده و سایر عوامل به ترتیب امید به آینده، هدفمندی، احساس عدالت توزیعی، احساس رضایت از زندگی، احساس اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی می‌باشند.

ضرایب تحلیل مسیر

بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش، بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر شادمانی اجتماعی جوانان شهر تهران بوده است. نتایج پژوهش حاکی از آن است که میان شادمانی و احساس امنیت ($r = 0/556$) رابطه مثبت و معنی دار وجود دارد که البته شدت این رابطه پایین است. به عبارت دیگر، احساس امنیت با بتای $0/071$ تاثیر کمی در مدل فوق بر روی متغیر احساس شادمانی اجتماعی دارد. با اینکه نتایج با یافته های چلبی و موسوی (۱۳۸۷) و صفری شالی (۱۳۸۸) مطابقت دارد، اما به دلیل ضعف شدت رابطه قابل فرضیه در قالب مدل فوق با قوت تایید نمی شود.

از سوی دیگر، متغیر اعتماد اجتماعی ($t = 14/588$) در فاصله اطمینان ۹۹ درصد سطح معنا داری ($sig = 0/000$) و بتای $0/114$ $beta = 0/114$ و میزان رضایت از زندگی با ($t = 35/522$) در فاصله اطمینان ۹۹ درصد سطح معنا داری ($sig = 0/000$) و بتای $0/181$ $beta = 0/181$ بر شادمانی اجتماعی مؤثر است. این یافته ها

با نتایج تحقیق هزارجریبی و مرادی (۱۳۹۳)، وینهوون (۲۰۰۸) مطابق دارد. در توضیح، اشاره به دیدگاه وینهوون روشنگر خواهد بود که معتقد است در جوامعی که اطمینان و اعتماد بیشتری فراهم شده، شادی و شادمانی نیز بیشتر خواهد بود. از سوی دیگر، شادکامی ارزیابی کلی و ذهنی فرد از زندگی خود است که نشان می دهد زندگی مطلوب را چه می بیند و این زندگی چگونه انتظاراتش را برطرف می کند.

همچنین، امید به آینده با $(t= ۵۸/۳۷۹)$ در فاصله اطمینان ۹۹ درصد و سطح معنا داری $(sig=۰/۰۰۰)$ و بتای $beta = ۰/۴۴۹$ بر میزان شادمانی اجتماعی تاثیر دارد. این یافته نیز با نتایج حاصل از تحقیق هزارجریبی و آستین افشار (۱۳۸۷) و حاجی زاده و ترکان (۱۳۹۴) همخوانی دارد.

مطابق با رگرسیون، احساس عدالت با $(t= ۵۰/۱۹۴)$ در فاصله اطمینان ۹۹ درصد سطح معنا داری $(sig=۰/۰۰۰)$ و بتای $beta = ۰/۳۴۴$ ، مقبولیت اجتماعی با بتای $beta = ۰/۸۳۶$ و هدفمندی با بتای $beta = ۰/۴۳۲$ بر میزان شادمانی اجتماعی تاثیر دارد.

نتایج حاصل از رگرسیون نشان می دهد، احساس مقبولیت اجتماعی با بتای $۰/۸۳۶$ بیشترین وایانس شادمانی اجتماعی را توضیح می دهد و با شدت بالا بر آن تاثیر دارد. اتفاقاً مقبولیت اجتماعی متغیری است که در نظام آموزشی و درون مدارس با هزینه اندک قابلیت افزایش دارد. مدرسه نیز سامانه ای کوچک از مناسبات اجتماعی است که در قالب گروه ها و شبکه های اجتماعی متعدد حیات اجتماعی دارد. این سامانه اجتماعی بالقوه، امکانات متعددی را برای برنامه ریزان آموزش و کارگزاران درون مدرسه فراهم می آورد تا برای جوانان تنوعی از فرصت ها را جهت کسب مقبولیت اجتماعی مهیا کند. از جمله این فرصت ها می توان به انواع فعالیت های اجتماعی، ورزشی، فرهنگی و علمی فرادرسی اشاره کرد که در قالب برنامه درسی غیر رسمی تعریف می شوند.

در ادامه ملاحظه می شود که متغیر امید به آینده با بتای $۰/۴۴۹$ در رتبه دوم قرار داشته است و هدفمندی، احساس عدالت توزیعی، احساس رضایت از زندگی، احساس اعتماد اجتماعی و احساس امنیت اجتماعی در اولویت های بعدی موثر بر شادمانی اجتماعی قرار دارند. بنابراین می توان گفت به همان نسبت که افراد در جامعه از امید به آینده، احساس عدالت در جامعه، احساس مقبولیت، هدفمندی، احساس اعتماد، احساس امنیت اجتماعی، رضایت از زندگی و فعالیت های گروهی بیشتر و پایگاه اقتصادی - اجتماعی بالاتری برخوردار باشند، شادمان تر نیز خواهند بود.

متغیرهای اثر گذار بر شادمانی اجتماعی نشان می دهند که جدا از تاثیرات مثبت یا منفی، بیشتر آنها جنبه ذهنی دارند. بنابراین شاید بتوان ادعا کرد که شادمانی اجتماعی بیش از آن که با نیازهای مادی جوانان در

ارتباط باشد، متأثر از ذهنیت آنهاست. به بیان دیگر، شادمانی اجتماعی بر ساخته از ارزش ها و نگرش های افراد بوده و عمدتاً علل و ماهیتی اجتماعی دارند. چنانچه آموزش و پرورش به عنوان یک نهاد اجتماعی در نظر گرفته شود، راه حل ها نیز به به همین سمت و سو می روند و احتمالاً کارآمدتر نیز خواهند بود.

بر اساس نتایج تحقیق، بیشترین عامل تأثیر گذار بر شادمانی اجتماعی، احساس مقبولیت اجتماعی است که اساساً متغیری اجتماعی است. باید مقبولیت یا پذیرش اجتماعی را به عنوان یک نیاز اجتماعی برای جوانان در نظر گرفت و برای تقویت آن علاوه بر فعالیت هایی که در سطور فوق بدان پرداخته شد، اقداماتی نیز صورت داد. به عنوان مثال، جامعه پذیری مهارت های اجتماعی نظیر آداب معاشرت، هنر خوب شنیدن و جلب اعتماد دیگران، از عوامل تأثیر گذار در پذیرش اجتماعی هستند. همچنین، افزایش مشارکت جوانان و سپردن مسئولیت های مختلف زندگی در زمینه های گوناگون مانند استفاده از نظرات، ایده ها و استعدادها و توانمندی های آنان علاوه بر رشد عقلی، احساس مقبولیت و میزان اعتماد اجتماعی آنان را نیز افزایش می دهد.

مشخصاً موفقیت تحصیلی، خود یک عامل قوی در هدفمند کردن زندگی است، اما تک بعدی بودن زندگی باعث می شود اگر فرد به عنوان مثال در زمینه تحصیل به موفقیت دست پیدا نکند بتواند بر جنبه های دیگر زندگی خود متکی باشد و توانایی های خود را در زمینه های دیگر از جمله فعالیت های ورزشی و هنری به عرصه ظهور بگذارند. در غیر این صورت بی هدفی و عدم مقبولیت اجتماعی در قالب عدم کامیابی اجتماعی تعریف می شود و علاوه بر نتایج اجتماعی، تبعات روانی زیانباری نیز خواهد داشت. بنابراین خانواده ها و مدارس در تعاملی سازنده باید با شناسایی علایق و توانایی های فرزندان خود، زمینه را برای کسب مهارت فرزندان خود مهیا کنند.

وجود امکانات ورزشی با هزینه کم یک مسئله با اهمیت و گسترش فرهنگ ورزش در میان جوانان امری ضروری است. دانش آموزان و دانشجویان به دلیل آنکه ساعات طولانی را پشت میز و نیمکت ها- با فرض ارگونومیک و استاندارد بودن- سپری می کنند، دچار نخوت و کسالت می شوند که انجام فعالیت های ورزشی می تواند مانع از آن شود. در نتیجه، افزایش ساعات ورزشی و همچنین وجود رشته های مختلف ورزشی که جوانان با علاقه آن را انتخاب کنند، خود به عنوان نوعی برنامه درسی غیر رسمی می تواند تأثیر مثبتی در افزایش شادمانی داشته باشد.

الگو برداری از کشورهایی که در رتبه بندی جزو شادترین کشورها شناخته شده اند، نیز کارآمد خواهد بود. به عنوان مثال، بسیاری از کشورها برای ایجاد شادی و شادمانی عمومی اقدام به برگزاری جشنواره ها،

جشن شادی ها و جشنواره های ملی - مذهبی با انواع فعالیت های گروهی و مسابقات با هزینه های کم می کنند. جامعه ما به دلیل داشتن مناسبت های بسیاری از جمله: یلدا، نوروز، چهارشنبه سوری و اعیاد مذهبی، از پتانسیل زیادی برای برگزاری مراسم ها و شادی های جمعی و جشن ها برخوردار است. این جشن ها و مراسم شادی آفرین علاوه بر ایجاد روحیه شادمانی در افراد، کارکرد همبستگی اجتماعی را که دورکیم بدان اشاره می کند را نیز به دنبال دارد که نه تنها برای جوانان بلکه برای تمام افراد جامعه لازم و ضروری است.

منابع

- ازکمپ، استوارت. (۱۳۷۰). روانشناسی اجتماعی کاربردی. فرهاد ماهر. تهران: انتشارات آستان قدس رضوی
- امیر کافی، مهدی. (۱۳۸۰). "اعتماد اجتماعی و عوامل موثر بر آن". نمایه پژوهش. سال پنجم، شماره ۱۸.
- اینگلهارت، رونالد. (۱۳۷۳). تحول فرهنگی در جوامع پیشرفته صنعتی. مریم وتر. تهران: انتشارات امیرکبیر
- چلبی، مسعود. (۱۳۷۵). جامعه شناسی نظم؛ تشریح و تحلیل نظری نظم اجتماعی. تهران: نشرنی
- چلبی، مسعود و موسوی، سید محسن. (۱۳۸۸). "بررسی جامعه شناختی عوامل موثر بر شادمانی در سطح خرد و کلان". مجله جامعه شناسی ایران. دوره نهم، شماره ۱ و ۲.
- چلبی، مسعود. (۱۳۸۷). "بررسی جامعه شناسی عوامل موثر بر شادمانی در سطوح خرد و کلان". انجمن جامعه شناسی ایران. دوره نهم.
- خورشیدی، رضا. (۱۳۹۳). "نظریه نشاط اجتماعی، درآمدی بر راه های ارتقای نشاط اجتماعی". رشد آموزش علوم اجتماعی. دوره ۱۶، شماره ۳
- رفیع پور، فرامرز. (۱۳۷۸). آنومی یا آشفتگی اجتماعی. تهران: سروش
- ریو، جان مارشال. (۱۳۸۶). انگیزش و هیجان. یحیی سید محمدی. تهران: نشر ویرایش
- ساروخانی، باقر. (۱۳۷۵). درآمدی بر دایره المعارف علوم اجتماعی. چاپ سوم، تهران: نشر کیهان
- صفری شالی، رضا. (۱۳۸۷). "بررسی عوامل نشاط انگیز در بین جوانان استان قم و آرایه فرهنگ نشاط و امید در بین جوانان". پروژه ای به نمایندگی از دانشگاه آزاد اسلامی واحد قم.
- صفری شالی، رضا. (۱۳۸۳). مطالعه میزان اعتماد اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن در بین شهروندان قزوینی. اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی
- عبدی، عباس و گودرزی، محسن. (۱۳۷۸). تحولات فرهنگی در ایران. تهران: انتشارات روش

- فرجی، طوبی. (۱۳۹۰). "بررسی عوامل اجتماعی مؤثر بر نشاط اجتماعی بین دانشجویان دانشگاه آزاد تهران شرق". پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران شمال، دانشکده مدیریت و علوم اجتماعی.
- گار، تدرابرت. (۱۳۷۷). چرا انسان ها شورش می کنند؟ تهران: پژوهشکده مطالعات راهبردی
- معیدفر، سعید. (۱۳۸۵). جامعه شناسی مسایل اجتماعی ایران. تهران: نور علم
- ممتاز، فریده. (۱۳۸۱). انحرافات اجتماعی: نظریه ها و دیدگاه ها. تهران: شرکت سهامی انتشار
- میر شاه جعفری، محمد؛ عابدی، رضا و دریکوندی، هدایت الله. (۱۳۸۱). "شادمانی و عوامل مؤثر بر آن". تازه های علوم شناختی. سال چهارم، شماره ۳.
- وحید، فریدون؛ و دادهیر، ابوعلی و فرنام، محمد. (۱۳۹۳). "نشاط عمومی در زندگی اجتماعی - فرهنگی شهر". فصلنامه مطالعات جامعه شناختی شهری. سال چهارم، شماره ۱۱.
- هزار جریبی، جعفر و آستین فشان، پروانه. (۱۳۸۸). "بررسی عوامل مؤثر بر نشاط اجتماعی با تاکید بر استان تهران". فصلنامه جامعه شناسی کاربردی. شماره ۱. نشر دانشگاه اصفهان.
- هزار جریبی، جعفر و مرادی. (۱۳۹۳). "نشاط اجتماعی و عوامل مرتبط با آن (مطالعه در بین دانشجویان دانشگاه علامه طباطبایی)". فصلنامه مطالعات ملی. سال پانزدهم، شماره ۴.
- هزار جریبی، جعفر و صفری شالی، رضا. (۱۳۸۹). "بررسی مفهوم شادکامی اجتماعی و عوامل مؤثر بر آن با مطالعه موردی استان مرکزی". فصلنامه برنامه ریزی رفاه و توسعه اجتماعی. شماره ۳، تهران: نشر دانشگاه علامه طباطبایی.
- هزار جریبی، جعفر و صفری شالی، رضا. (۱۳۸۸). "بررسی رضایت در زندگی و جایگاه احساس امنیت در آن (مطالعه بین شهروندان تهرانی)". فصلنامه علمی - پژوهشی انتظام اجتماعی. سال اول، شماره سوم

- Campbell, M, A. (1981). **The sense of well-being in America**. New York: McGraw-Hill.
- Chalabi, M, Mosavi, S.M. (2009). "A survey on influencing sociological factors on happiness in micro and macro levels". 9 (1-2), 34-57.

- Cohen-Charash, Y., & Spector, P. E. (2001). **"The role of justice in organizations: A meta-analysis"**. *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, 86, 278–321.
- Diener E., Lucas R.E., Oishi S. (2002). **"Subjective well-being"**. *J ClinPsychol.* 24:41-25.
- Djankov, S., E. Nikolova and J. Zilinsky. (2015). **"The happiness gap in eastern Europe"**. *Journal of Comparative Economics*.
- Myers, D. G. (2000). **"The Friends and Faith of Happy people"**. *American Psychologist*, 55(1),56-57
- Ritzer, G. (2011). **Sociological Theory**. Eighth edition, New York: MacGraw hill companies.
- Rothstein, B. (2010). **"Corruption, Happiness, Social Trust and the WelfareState: A Causal Mechanisms Approach"**.
- Seligman and Danner, E, M. (2002). **"Very happy people"**. *psychological science* n.13:81-4.
- Veenhoveen, R. (1998). **"Two- state Trait Discussions on Happiness"**. *Social indicator Reserch*,43, 211-225
- Veenhoven, R. (2000). **"The four quality of life"**. *Journal of Happiness studies*, (1) pp 1-39.
- Veenhoven, R. (2001). **Happiness in Society**. Erasmus University Rotterdam Faculty of social sciences: 1-44.
- Veenhoven, Ruut. (2006). **"How Do We Assess. How Happy We Are? Tenets, implications and tenability of three theories"**. *Paper presented at conference on New Directions in the Study of Happiness*. United States and International Perspectives. University of Notre
- Veenhoven, Ruut. (2005). **"Apparent Quality-of-Life in Nations: How Long Happy People Live"**. *Social Indicators Research*. No.71:61-86.
- Zingerle, A. (2000). **"Simmel on happiness"**. *Journal of happiness studies*. No.1, pp: 465-477

A Study on Social Factors Affecting Happiness of Youth in Tehran City

Hossein Dehghan

Ph.D. in Sociology, Member of the Board of Iranian Association for Sociology of Education, Tehran, Iran

Naser Poor Reza

Ph.D. Student in Economic Sociology and Development, Tehran, Iran

Borzoo Morovat

Ph.D. in Cultural Sociology, Assistant Professor, Farhangian University, Tehran, Iran

Received:31 Jul. 2017

Accepted:27 Aug. 2017

Happiness is one of the important concepts that has been developed in psychology and has been considered as an element of social development in sociology in recent years. Moreover, in our opinion, it is one of the critical issues in education system, too. This study is to investigate the social factors affecting the happiness of young in Tehran city. The sample consisted of 380 young in Tehran, which were selected through multi-stage cluster sampling using Cochran formula. Hypotheses have been examined by Pearson correlation coefficient. The results showed that the hope for the future, a sense of security, a sense of social acceptance, social trust, distributive justice, social activities, life satisfaction, purposefulness and happiness have significant positive relationship together. On the other hand, there was a significant negative relationship between relative deprivation, social alienation and happiness. On the other hand, these variables explained 69 percent of the variance of happiness and social acceptability with 0.84 co-efficient had the greatest impact on the dependent variable of happiness.

Key words: Social Happiness, Hope for the Future, Sense of Security, Social Acceptance, Social Trust and Life Satisfaction